

Oplegnotitie Wet natuurbescherming

Project:	Planuitwerking overnachtingsplaatsen Merweddes
Onderwerp:	Wet natuurbescherming
Referentie:	RZOM1-D-064-v2
Datum:	12 december 2016
Auteur:	J. van Mil, MSc.
Geverifieerd door:	A. van de Craats, MSc.
In opdracht van:	Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid

1 Inleiding

In 2016 is voor de Planuitwerking overnachtingsplaatsen Merweddes een Quicksan Ecologie (RZOM1-D-031-v4) uitgevoerd. Het wettelijk kader in deze quickscan wordt gevormd door de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. Met het in werking treden van de Wet natuurbescherming op 1 januari 2017 komen deze wetten te vervallen, waardoor de nieuwe wet het kader vormt voor de bescherming van gebieden en soorten in Nederland. Voorliggende oplegnotitie voorziet in de beoordeling van de resultaten van de quickscan aan het kader van de Wet natuurbescherming en de conclusie met betrekking tot het nader onderzoek. Omdat het beleid met betrekking tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voormalige EHS) geen onderdeel uitmaakt van de Wet natuurbescherming wordt voor dat onderdeel verwezen naar paragraaf 5.2 van de quickscan.

2 Quicksan Ecologie

In de Quicksan Ecologie is op basis van de uitgangspunten van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet een aanbeveling gedaan met betrekking tot nader onderzoek naar de kennisleemtes. Hieronder volgen de conclusies.

Gebiedsbescherming

In de Quicksan Ecologie is bepaald dat de ingreep dermate beperkt is van omvang, dat deze geen directe negatieve gevolgen heeft op de instandhoudingsdoelstellingen van de omliggende Natura 2000-gebieden. Ook heeft de ingreep geen negatieve effecten op de beschermde waarden van het dichtstbijzijnde NNN-gebied (Natuurnetwerk Nederland). Omdat het plan mogelijk wel indirecte effecten heeft als gevolg van stikstofdepositie, is geconcludeerd dat er een PAS-berekening inclusief passende beoordeling uitgevoerd dient te worden.

Soortenbescherming

In de quickscan is tevens geconcludeerd dat er in het plangebied beschermde soorten aanwezig kunnen zijn of dat deze anderszins mogelijk schade kunnen ondervinden van de voorgenomen planontwikkeling. Het advies is om nader onderzoek uit te voeren naar het gebruik van het plangebied door beschermde plantensoorten (gele helmbloem, spindotterbloem, tongvaren, veldsalie, lange ereprijs, steenbreekvaren en zomerklokje), vissoorten (kleine modderkruiper, rivierdonderpad en bittervoorn), vleermuizen (gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis, baardvleermuis, Brandts vleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis) en huismus.

3 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (hierna Wn) vervangt vanaf 1 januari 2017 de Natuurbeschermingswet 1998, Flora- en faunawet en de Boswet en voorziet hiermee in een gemoderniseerd wettelijk kader voor de bescherming van natuurgebieden, dier- en plantensoorten en houtopstanden. Een belangrijk deel van de in de wet opgenomen regels bestaat uit de omzetting van de internationale verplichtingen op het vlak van bescherming van de biologische diversiteit, in het bijzonder de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De Wn richt zich in basis op:

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit,
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en
- het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De wet geeft tevens invulling aan de in het bestuursakkoord natuur gemaakte afspraken over decentralisatie van taken en verantwoordelijkheden van het Rijk naar de provincies. De instrumenten en begrippenkaders van de Wet natuurbescherming zijn zo goed mogelijk afgestemd op andere onderdelen van het omgevingsrecht, in het bijzonder de toekomstige Omgevingswet.

In de Wn zijn, behalve meer algemene bepalingen over bevoegdheden, natuur- en landschapsbeleid, beleidsmonitoring en instrumenten ter bescherming van natuur en landschap ook specifieke regels opgenomen ter bescherming van bijzondere natuurwaarden. Het gaat dan in het bijzonder om de bescherming van natuurgebieden van Europees belang (Natura 2000-gebieden) en de bescherming van soorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen die een specifieke bescherming behoeven. Deze onderwerpen worden hieronder toegelicht.

Een belangrijk overkoepelend instrument is de zorgplicht (artikel 1.11) waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Deze zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor in het wild levende dieren en planten:

- dergelijke handelingen achterwege laat dan wel
- indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden geveerd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zo veel mogelijk beperkt of ongedaan maakt (mitigatie).

3.1 Gebiedsbescherming

In de Wn zijn regels opgenomen die de bescherming van natuurgebieden van Europees belang die behoren tot het Natura 2000-netwerk. Deze gebieden worden beschermd om de gunstige staat van instandhouding van vogelsoorten, habitattypen en andere planten- en diersoorten te behouden en waar nodig te herstellen. Voor plannen of projecten met mogelijke schadelijke handelingen is in de Wn een vergunningensysteem opgenomen. Hier aan gekoppeld kan het bevoegd gezag preventieve dwingende maatregelen opleggen om schadelijke effecten te voorkomen.

Op basis van de Wn wordt alleen nog bescherming geboden aan de zogenaamde Natura 2000-gebieden, welke onderdeel zijn van het Europese netwerk van natuurgebieden. De eerder nationaal beschermde natuurmonumenten worden niet meer beschermd op grond van nationale wetgeving. Wel kunnen provincies 'bijzondere provinciale natuurgebieden' en 'bijzondere provinciale landschappen' aanwijzen. Provincies kunnen eventueel zelf regelgeving opstellen voor deze gebieden.

De gebiedsbescherming is gericht op de bescherming van aangewezen habitats en soorten binnen de gebieden. Significant negatieve effecten op het beschermd gebied zijn niet toegestaan, tenzij sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, er geen alternatieven voorhanden zijn en alle schade wordt gecompenseerd. De wet voorziet eveneens in het beschermen van het gebied tegen handelingen buiten het Natura 2000-gebied met een mogelijk negatief effect op de beschermde habitats en hieraan gekoppelde soorten. Dit is geregeld op basis van de zogenaamde externe werking.

Ten aanzien van Natura 2000-gebieden komen de uitvoeringsbevoegdheden voor het overgrote deel bij de provincies te liggen, met uitzondering van het aanwijzen van Natura 2000-gebieden en het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen. Ten aanzien van de uitvoering is de provincie waarin een ingreep plaatsvindt, bevoegd. Voor rijkswateren blijft de rijksoverheid bevoegd.

3.2 Soortenbescherming

De in de Wn gestelde regels ter bescherming van soorten voorzien in voorschriften ter bescherming van de van nature in het wild levende planten- en diersoorten. In dit deel staan de verplichte instrumenten van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern, Bonn en het biodiversiteitsverdrag centraal. De wet is er op gericht om voor de beschermde soorten een gunstige staat van instandhouding te bereiken of te herstellen.

Verbodsbepalingen

De verboden, afwijkingsmogelijkheden en andere beschermingsmiddelen zijn direct overgenomen uit deze richtlijnen en verdragen en worden in de Wn opgedeeld in drie beschermingsregimes. Elk van de drie beschermingsregimes kent zijn eigen soortenlijsten met daarbij eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffingsverlening. Voor de eerste twee beschermingsregimes sluiten deze nauw aan bij de verboden en uitzonderingen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere soorten geldt een minder strikt regime.

Vogelrichtlijnsoorten: De bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogels van soorten die voorkomen in de EU als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, en de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende trekvogelsoorten (artikel 3.1; zie bijlage 1). Voor deze soorten gelden de volgende verboden:

- lid 1: Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- lid 3: Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- lid 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijnsoorten: De bescherming van in het wild levende dieren en planten van soorten die voorkomen in de EU (zie bijlage 1) op grond van de Habitatrichtlijn (bijlagen I, II, IV en V) en soorten van de Conventie van Bern Appendix II en de Conventie van Bonn Appendix I (art. 3.5; zie bijlage 1). Voor deze soorten zijn in de Wet natuurbescherming de volgende verboden opgenomen:

- lid 1: Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.

- lid 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 3: Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- lid 5: Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere soorten: De bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wet natuurbescherming (art. 3.10; zie bijlage 2). Voor deze soorten is onverminderd artikel 3.5 eerste, vierde en vijfde lid het verboden om:

- lid 1a: in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 1b: de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- lid 1c: vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor de zoogdier-, amfibie- en reptielsoorten opgenomen in de bijlage van artikel 3.10 geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd vanwege ecologische redenen of de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om kwetsbare en bedreigde dier- en plantsoorten te beschermen.

Vrijstellingen

Door middel van de Regeling Natuurbescherming (Ministerie van EZ, 2016) is in de Wn voor projecten aan de hoofdweg en hoofdvaarweg voor een aantal soorten (zie bijlage 5) een vrijstelling van de verboden opgenomen. Het betreffen de algemene zoogdier- en amfibiesoorten welke in de Flora- en faunawet op tabel 1 waren opgenomen. Voor deze soorten is onder andere een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling of inrichting van gebieden opgenomen, waarbij ook het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied is vrijgesteld.

4 Effectbeoordeling Wet natuurbescherming

4.1 Gebiedsbescherming

Met uitzondering van de aanpassing van het bevoegd gezag en het vervallen van de bescherming van nationaal beschermde natuurmonumenten verandert er inhoudelijk nauwelijks iets door het in werking treden van de Wet natuurbescherming. Met betrekking tot het project Vluchthaven Gorinchem blijft de conclusie dan ook vrijwel gelijk: De ingreep is dermate beperkt van omvang dat er geen directe negatieve effecten worden verwacht op de beschermde waarden van de nabij gelegen Natura 2000-gebieden. Mogelijk hebben de ingrepen wel indirecte effecten als gevolg van veranderingen in de verhoogde stikstofdepositie. Het project heeft hiervoor de status van prioritair project in de Programmatistische Aanpak Stikstof (PAS). Ter beoordeling van de effecten worden stikstofdepositie berekeningen uitgevoerd en wordt een passende beoordeling opgesteld.

4.2 Soortenbescherming

In de Quickscan Ecologie (RZOM1-D-031-v4) is op grond van de Flora- en faunawet beoordeeld dat er mogelijk beschermde planten, vissen, vleermuizen en de huismus in en om het plangebied voorkomen. Op basis daarvan is geadviseerd om nader onderzoek uit te voeren naar het gebruik van het plangebied door deze soorten. Met het in werking treden van de Wet natuurbescherming verandert echter het beschermingsregime van deze soorten. In deze oplegnotitie wordt de beoordeling van de gevolgen voor beschermde soorten geactualiseerd aan de hand van de Wn. Het nader onderzoek wordt derhalve alleen uitgevoerd voor soorten welke zijn beschermd onder de Wn en die mogelijk een negatief effect ondervinden van het voornemen. In deze paragraaf wordt per soortgroep de veranderingen en de gevolgen voor de planontwikkeling toegelicht.

Flora

In de quickscan is geadviseerd dat nader onderzoek nodig is voor de soorten: gele helmblom, spindotterbloem, tongvaren, veldsalie, lange ereprijs, steenbreekvaren en zomerklokje. Deze soorten worden in de Wn niet meer als zodanig beschermd. Hiernaast zijn er in de Wn 63 ernstige bedreigde rode lijst soorten toegevoegd (zie bijlage 4), welke eerder niet beschermd waren. Op basis van de habitateisen kunnen enkele van deze soorten in het in het rivierengebied voorkomen. Een nadere analyse van de beschikbare verspreidingsgegevens laat zien dat géén van deze soorten in de omgeving (binnen vijf kilometer) van het plangebied aanwezig zijn^{1,2}. De dichtstbijzijnde waarneming van een beschermde soort betreft de kleine wolfsmelk op een afstand van circa 5,75 kilometer van het plangebied.

¹ NDFF (2016) NDFF verspreidingsatlas 30 november 2016, verspreidingsatlas.nl

² Stichting Natuurinformatie (2016) waarneming.nl 30 november 2016

Naar aanleiding van de mogelijke aanwezigheid van door de Flora- en faunawet beschermde planten heeft in 2016 een veldinventarisatie plaats gevonden. Tijdens dit onderzoek zijn er alleen algemene soorten waaronder braam, diverse grassoorten, grote bereklauw, grote brandnetel, waterzuring, winde, wit vetkruid en zacht vetkruid aangetroffen. Tijdens dit onderzoek zijn ook geen nieuw beschermde plantensoorten waargenomen.

Op basis van de recente verspreiding, de habitateisen en het uitgevoerde veldonderzoek wordt uitgesloten dat er door de Wn beschermde plantensoorten in het plangebied voorkomen, nader onderzoek is niet nodig.

Grondgebonden zoogdieren

De verspreidingsgegevens van grondgebonden zoogdieren (NDFF, 2016) geven aan dat in de regio van het plangebied grondgebonden zoogdieren kunnen worden aangetroffen. De mogelijk voorkomende soorten zijn veelal algemene soorten, waarvoor een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling geldt (Regeling Natuurbescherming, Ministerie van EZ, 2016). In de quickscan is tevens uitgesloten dat de bever, das, noordse woelmuis, waterspitsmuis en wild zwijn in het plangebied aanwezig zijn. Met het in werking treden van de Wn worden hieraan geen beschermde soorten toegevoegd. Nader onderzoek naar beschermde grondgebonden zoogdiersoorten is niet nodig.

Vleermuizen

In de quickscan is geconcludeerd dat diverse vleermuissoorten in de omgeving van het plangebied aanwezig zijn. Deze soorten zullen het plangebied mogelijk gebruiken als verblijfsgebied, vliegroute en/of foerageergebied. Onder de Wn blijven deze vleermuissoorten strikt beschermd als gevolg van de Habitatrichtlijn (bijlage IV). Omdat het voornemen mogelijk een negatief effect kan hebben op de aanwezigheid van deze soorten is een nader onderzoek wel nodig

Amfibieën en reptielen

Voor de mogelijke aanwezige amfibiesoorten (bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en middelste groene kikker) is in de Regeling Natuurbescherming een vrijstelling (Ministerie van EZ, 2016) een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling opgenomen. Voor andere beschermde amfibieën en reptielen is in de quickscan uitgesloten dat deze aanwezig zijn vanwege het ontbreken van geschikt voortplantings- en/of landhabitat. Als gevolg van de Wn worden hier geen soorten aan toegevoegd. Een nader onderzoek is niet nodig.

Vissen

De bescherming van vissoorten (kleine modderkruiper, rivierdonderpad en bittervoorn) waarvoor in de quickscan is beoordeeld dat er nader onderzoek nodig is, komt te vervallen in de Wn. In de quickscan is beoordeeld dat, gezien de habitateisen, het voorkomen van de grote modderkruiper kan worden uitgesloten.

In de Wn zijn twee nieuwe soorten toegevoegd, de beekdonderpad en de kwabaal (zie bijlage 4). De beekdonderpad heeft een zeer beperkt voorkomen in Nederland, namelijk in de Zuid Limburgse beken en mogelijk nog in de Achterhoek. Hierdoor kan de aanwezigheid van de beekdonderpad worden uitgesloten. De kwabaal is een zeer zeldzame vis in Nederland, welke ook in grote rivieren wordt aangetroffen. De soort komt voor in helder stromend water of schone, diepe meren. Naar aanleiding van de mogelijke aanwezigheid van door de Flora- en faunawet beschermde vissoorten heeft in 2016 een veldinventarisatie³ plaats gevonden. Tijdens dit onderzoek zijn geen beschermde vissoorten aangetroffen. Ook de nieuw beschermde soorten kwabaal en beekdonderpad zijn niet waargenomen. Op basis van de recente verspreiding⁴ en de habitateisen wordt geconcludeerd dat de nieuw beschermde soorten niet in het plangebied voorkomen, een nader onderzoek is niet nodig.

Libellen, dagvlinders en overige ongewervelden

In de quickscan is geconcludeerd dat er geen nader onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde libellen, dagvlinders of overige ongewervelden nodig is. In de Wn worden 19 vlindersoorten, 9 libellensoorten en 1 haftensoort nieuw beschermd (zie bijlage 4). Omdat de oeveraas (haft) sinds circa 1900 in Nederland is uitgestorven wordt uitgesloten dat deze soort in het plangebied aanwezig is.

Ook bied het plangebied geen geschikt habitat voor de nieuw beschermde vlindersoorten. Een analyse van recente verspreidingsgegevens^{5,6} laat zien dat deze soorten niet in (de omgeving van) het plangebied aanwezig zijn. Van de negen nieuw beschermde libellensoorten wordt alleen de beekrombout soms ook in grote rivieren en kanalen aangetroffen. Uit recente verspreidingsgegevens^{7,8} blijkt dat deze soort niet in de omgeving van het plangebied voorkomt. De aanwezigheid van de andere libellensoorten wordt uitgesloten vanwege het ontbreken van geschikt habitat.

Op basis van bovenstaande analyse wordt geconcludeerd dat er geen beschermde libellen, dagvlinders of andere ongewervelden in het plangebied voorkomen. Nader onderzoek is niet nodig.

³ Niemeijer B., 2016. Quick scan beschermde vissen Vluchthaven Gorinchem. Toetsing aan de Flora- en faunawet. Natuurbalans - Limes Divergens BV, Nijmegen.

⁴ Stichting Natuurinformatie (2016) waarneming.nl 30 november 2016

⁵ De Vlinderstichting (2016) vlindernet.nl 30 november 2016

⁶ Stichting Natuurinformatie (2016) waarneming.nl 30 november 2016

⁷ De Vlinderstichting (2016) libellennet.nl 30 november 2016

⁸ Stichting Natuurinformatie (2016) waarneming.nl 30 november 2016

Vogels

Met betrekking tot vogels kan niet worden uitgesloten dat de huismus gebruik maakt van het plangebied. Voor de andere soorten is geconcludeerd dat het voornemen geen negatieve gevolgen heeft. In het kader van de Wet natuurbescherming worden er geen nieuwe soorten toegevoegd. Omdat het voornemen mogelijk een negatief effect heeft op deze soort is een nader onderzoek naar huismus wel noodzakelijk.

5 Eindconclusie

Het in werking treden van de Wet natuurbescherming heeft beperkte gevolgen voor het project Vluchthaven Gorinchem. Met betrekking tot het gebiedsbeschermingsdeel zijn er geen gevolgen voor de conclusie in de quickscan. Voor de soortenbescherming wordt geconcludeerd dat door de wijzigingen ten opzichte van de oude wetgeving nader onderzoek naar beschermde planten- of vissoorten niet meer nodig is. De conclusie met betrekking tot de diverse vleermuissoorten en de huismus blijven hetzelfde. Met betrekking tot andere beschermde soorten wordt uitgesloten dat deze in het plangebied voorkomen.

Bijlage 1: Strikt beschermde soorten Wet natuurbescherming

Vogelrichtlijn (artikel 3.1)

Alle vogelsoorten (ca. 700)

Habitatrichtlijn, bijlage IV toepassing (artikel 3.5)

(inclusief Verdrag van Bern, Bijlagen I en II voor zover van toepassing)

Landzoogdieren	(vervolg zeezoogdieren)	(vervolg vlinders)
Bever	Hille (Butskop)	Moerparelmoervlinder
Hamster	Kleine zwaardwalvis	Monarchvlinder
Hazelmuis	Narwal	(Pijlstaart)
Lynx	Noordse vinvis	Pimpernelblauwtje
Noordse woelmuis	Orca	Teunisbloempijlstaart
Otter	Potvis	Tijmblauwtje
Wolf	Spitsdolfijn van Gray	Zilverstreephoobeestje
Wilde kat	Tuimelaar	
	Walrus	Libellen
Vleermuizen	Witflankdolfijn	Bronslibel
Bechtsteins vleermuis	Witsnuitdolfijn	Gaffellibel
Bosvleermuis	Witte dolfijn	Gevlekte witsnuitlibel
Brandts vleermuis		Groene glazenmaker
Franjestaart	Amfibieën	Mercurwaterjuffer
Gewone baardvleermuis	Boomkikker	Noordse winterjuffer
Gewone dwergvleermuis	Geelbuikvuurpad	Oostelijke witsnuitlibel
Gewone grootoorvleermuis	Heikikker	Rivierrombout
Grijze grootoorvleermuis	Kamsalamander	Sierlijke witsnuitlibel
Grote hoefijzerneus	Knoflookpad	
Grote rosse vleermuis	Poelkikker	Kevers
Ingekorven vleermuis	Rugstreeppad	Brede geelrandwaterroofkever
Kleine dwergvleermuis	Vroedmeesterpad	Gestreepte waterroofkever
Kleine hoefijzerneus		Heldenbok
Laatvlieger	Reptielen	Juchtleekever
Meervleermuis	Gladde slang	Vermiljoenkever
Mopsvleermuis	Muurhagedis	
Noordse vleermuis	Zandhagedis	Overigen
Rosse vleermuis	Dikkopschildpad	Bataafse stroommossel
Ruige dwergvleermuis	Kemps' zeeschildpad	Platte schijfhoren
Tweekleurige vleermuis	Lederschildpad	
Vale vleermuis	Soepschildpad	Planten, varens en mossen
Watervleermuis		Drijvende waterweegbree
	Vissen	Geel schorpioenmos
Zeezoogdieren	Houting	Groenknolorchis
Bruinvis	Steur	Kleine vlotvaren
Bultrug		Kruipend moerasscherm
Dwergpotvis	Haften	Liggende raket
Dwergvinvis	Oeveraas	Tonghaarmuts
Gestreepte dolfijn		Zomerschroeforchis
Gewone dolfijn	Vlinders	
Gewone spitsdolfijn	Apollovlinder	
Gewone vinvis	Boszandoog	
Griend	Donker pimpernelblauwtje	
Grijze dolfijn	Grote vuurvinder	

Bijlage 2: Nationaal beschermde soorten (artikel 3.10)

Onderdeel A: Fauna	(vervolg vissen)	(vervolg flora)
	Kwabaal	Geelgroene wespenorchis
Landzoogdieren		Geplooide vrouwenmantel
Aardmuis	Vlinders	Getande veldsla
Boommarter	Aardbeivlinder	Gevlekt zonneroosje
Bosmuis	Bosparemoervlinder	Glad biggenkruid
Bunzing	Bruin dikkopje	Gladde zegge
Damhert	Bruine eikenpage	Groene nachtorchis
Das	Donker Pimpernelblauwtje	Groensteel
Dwergmuis	Duinparemoervlinder	Groot spiegelklokje
Dwergspitsmuis	Gentiaanblauwtje	Grote bosaardbij
Edelhert	Grote paremoervlinder	Grote leeuwenklauw
Eekhoorn	Grote vos	Honingorchis
Egel	Grote vuurvlinder	Kalkboterbloem
Eikelmuis	Grote weerschijnvlinder	Kalketrip
Gewone bosspitsmuis	Iepenpage	Karthuizeranjer
Grote bosmuis	Kleine heivlinder	Karwijselie
Haas	Kleine ijsvogelvlinder	Kleine ereprijs
Hermelijn	Kommavlinder	Kleine schorseneer
Huisspitsmuis	Pimpernelblauwtje	Kleine wolfsmelk
Konijn	Sleedoornpage	Kluwenklokje
Molmuis	Spiegeldikkopje	Knollathyrus
Ondergrondse woelmuis	Veenbesblauwtje	Knolspirea
Ree	Veenbesparemoervlinder	Korensla
Rosse woelmuis	Veenhooibeestje	Kranskarwij
Steenmarter	Veldparemoervlinder	Kruiptijm
Tweekleurige bosspitsmuis	Zilveren maan	Lange zonnedauw
Veldmuis		Liggende ereprijs
Vos	Libellen	Moerasgamander
Waterspitsmuis	Beekrombout	Muurbloem
Wezel	Bosbeekjuffer	Naakte lathyrus
Wildzwijn	Donkere waterjuffer	Naaldenkervel
Woelrat	Gevlekte glanslibel	Pijlscheefkelk
	Gewone bronlibel	Roggelelie
Zeezoogdieren	Hoogveenglanslibel	Rood peperboompje
Gewone zeehond	Kempense heidelibel	Rozenkransje
Grijze zeehond	Speerwaterjuffer	Ruw pazelzaad
		Scherpkruid
Amfibieën	Kevers	Schubvaren
Alpenwatersalamander	Vliegend hert	Schubzegge
Bruine kikker		Smalle raai
Gewone pad	Onderdeel B: Flora	Spits havikskruid
Kleine watersalamander	Akkerboterbloem	Steenbraam
Meerkikker	Akkerdoornzaad	Stijve wolfsmelk
Middelste groene kikker	Akkerogentroost	Stofzaad
Vinpootsalamander	Bekliede ogentroost	Tengere distel
Vuursalamander	Berggamander	Tengere veldmuur
	Bergnachtorchis	Trosgamander
Reptielen	Blaasvaren	Veenbloembies
Adder	Blauw guichelheil	Vliegenorchis
Hazelworm	Bokkenorchis	Vroege ereprijs
Levendbarende hagedis	Bosboterbloem	Wilde averuit
Ringslang	Bosdravik	Wilde riddespoor
	Brave hendrik	Wilde weit
Vissen	Brede wolfsmelk	Wolfskers
Beekdonderpad	Breed wollegras	Zandwolfsmelk
Beekprik	Bruinrode wespenorchis	Zinkviooltje
Elrits	Dennenorchis	Zweedse kornoelje
Europese rivierkreeft	Dreps	
Gestippelde alver	Echte gamander	
Grote modderkruiper	Franjegentiaan	

Bijlage 3: Soorten alleen nog beschermd op grond van de zorgplicht

Planten, varens en mossen	(vervolg planten)	Zoetwatervissen
Aangebrande orchis	Stijf hardgras	Bittervoorn
Aapjesorchis	Tongvaren	Kleine modderkruiper
Aardaker	Valkruid	Rivierdonderpad (<i>na splitsing rivierdonderpad, alleen beekdonderpad beschermd</i>)
Akkerklokje	Veenmosorchis	
Beenbreek	Veldgentiaan	
Bergklokje	Veldsalie	
Bijenorchis	Vleeskleurige orchis	Zoutwatervissen
Blauwe zeedistel	Vogelnestje	Adderzeenaald
Bleekbosvogeltje	Voorjaarsadonis	Baillon's lipvis
Bosorchis	Wantsenorchis	Blauwe haai
Brede orchis	Waterdrieblad	Blauwkeeltje
Brede wespenorchis	Weideklokje	Blonde rog
Breed klokje	Welriekende nachtorchis	Bokvis
Daslook	Wilde gagel	Botervis
Dotterbloem (<i>incl Spindotterbloem</i>)	Wilde herfsttijloos	Braam
Duitse gentiaan	Wilde kievitsbloem	Brakwatergrondel
Gele helmbloem	Wilde marjolein	Dikkopje
Gevlekte orchis	Wit bosvogeltje	Dikrugtong
Gewone vogelmelk	Witte muggenorchis	Doornhaai (<i>opgenomen in visserijwet</i>)
Grasklokje	Zomeradonis	Druiedradige meun
Groot zee gras	Zomerklokje	Dwergbolk
Grote kaardenbol	Zwanebloem	Dwergbot
Grote keverorchis	Zwartsteel	Engelse poon
Grote muggenorchis		Evervis
Gulden sleutelbloem	Landzoogdieren	Franse tong
Harlekijn	Mol	Gaffelmakreel
Herfstschroeforchis		Gehoornde slijmvis
Hondskruid	Zeezoogdieren	Gemarmerde sidderrog
Jeneverbes	Klapmuts	Gestreepte lipvis
Klein glaskruid	Ringelrob	Gestreepte poon
Kleine keverorchis	Zadelrob	Gevlekte gladde haai
Kleine maagdenpalm		Gevlekte griet
Kleine zonnedaaw	Vlinders	Gestreepte bokvis
Klokjesgentiaan	Dwergblauwtje	Gevlekte lipvis
Knikkende vogelmelk	Dwergdikkopje	Gevlekte pitvis
Koningsvaren	Groot geaderd witje	Giebel (<i>opgenomen in visserijwet</i>)
Koraalwortel	Grote ijsvogelvlinder	Glasgrondel
Kruisbladgentiaan	Heideblauwtje	Golfrog
Lange ereprijs	Kalkgraslanddikkopje	Goudharder
Mannetjesorchis	Keizersmantel	Groene zeedonderpad
Maretak	Klaverblauwtje	Groenlandse haai
Moeraswespenorchis	Purperstrepparelmoervlinder	Grote koornaarvis
Parnassia	Rode vuurvlinder	Grote zeenaald
Poppenorchis	Rouwmantel	Haringhaai (<i>opgenomen in visserijwet</i>)
Prachtklokje	Tweekleurig hooibeestje	Harnasmannetje
Purperorchis	Vals heideblauwtje	Hondshaai
Rapunzelklokje	Woudparelmoervlinder	Ijslandse bandvis
Rechte driehoekvaren	Zilvervlek	Kathaaï
Rietorchis		Kleine zilversmelt
Ronde zonnedaaw	Mieren	Kleine pieterman
Rood bosvogeltje	Behaarde rode bosmier	Kleine roodbaars
Ruig klokje	Kale rode bosmier	Kleine slakdolf
Slanke gentiaan	Stronkmier	Kleine wormzeenaald
Slanke sleutelbloem	Zwartrugbosmier	Kleine zeenaald
Soldaatje		Kleinoogrog
Spaanse ruiter	Slakken	Kleurige grondel
Steenanjer	Wijngaardslak	Kliplipvis
Steenbreekvaren		Koekoeksrog
Stengelloze sleutelbloem		Kristalgrondel
Stengelomvattend havikskruid		Lichtend sprotje

(vervolg zoutwatervissen)	(vervolg zoutwatervissen)	(vervolg zoutwatervissen)
Lozano's grondel	Rode zeebrasem	Trompetterzeenaald
Maanvis	Schorpioengrondel	Vierdradige meun
Makreelgeep	Schurftvis	Vorskwab
Murray's zeedonderpad	Sidderrog	Zee-engel
Noorse grondel	Slakdolf	Zeepaardje
Noorse meun	Slijmprik	Zeestekelbaars
Ombervis	Slijmvis	Zuignapvis
Paganelgrondel	Snipvis	Zwaardvis
Parelvvis	Spaanse makreel	Zwarte grondel
Pitvis	Spaanse zeebrasem	Zwart haai
Rasterpitvis	Sterrog	zwarte vis
Reuzenhaai	Trekkervis	zwartooglipvis

Bijlage 4: Nieuwe beschermde soorten

Vissen	Haften	(vervolg planten)
Beekdonderpad (<i>na splitsing rivierdonderpad, alleen beekdonderpad beschermd</i>)	Oeveraas	Liggende raket
	Planten, varens en mossen	Moerasgamander
Kwabaal	Akkerboterbloem	Naaldenkervel
	Akkerdoornzaad	Roggelelie
Vlinders	Akkerogentroost	Rood peperboompje
Aardbeivlinder	Beklierde ogentroost	Rozenkransje
Bosparemoervlinder	Berggamander	Ruw parelzaad
Bruine eikenpage	Blauw guichelheil	Scherpkruid
Donker Pimpernelblauwtje (<i>naast HRIV nu ook nationaal beschermd</i>)	Bosboterbloem	Schubzegge
	Bosdravik	Smalle raai
Duinparelmoervlinder	Brave hendrik	Spits havikskruid
Gentiaanblauwtje	Brede wolfsmelk	Steenbraam
Grote parelmoervlinder	Breed wollegras	Stijve wolfsmelk
Grote vos	Dreps	Stofzaad
Grote vuurvlinder (<i>naast HRIV nu ook nationaal beschermd</i>)	Echte gamander	Tengere distel
	Geel schorpioenmos	Tengere veldmuur
Grote weerschijnvlinder	Geplooide vrouwenmantel	Tonghaarmuts
Kleine heivlinder	Getande veldsla	Trosgamander
Kleine IJsvogelvlinder	Gevlekt zonneroosje	Veenbloembies
Kommavvlinder	Glad biggenkruid	Vroege ereprijs
Monarchvlinder	Gladde zegge	Wilde averuit
Pimpernelblauwtje (<i>naast HRIV nu ook nationaal beschermd</i>)	Groot spiegelklokje	Wilde ridderspoor
	Grote bosaardbij	Wilde weit
Sleedoorpage	Grote leeuwenklauw	Wolfskers
Spiegeldikkopje	Kalkboterbloem	Zandwolfsmelk
Veenbesblauwtje	Kalketrip	Zweedse kornoelje
Zilveren maan	Karthuizeranjer	
	Karwijselie	
Libellen	Kleine ereprijs	
Beekrombout	Kleine schorseneer	
Bosbeekjuffer	Kleine vlotvaren	
Donkere waterjuffer	Kleine wolfsmelk	
Gevlekte glanslibel	Knollathyrus	
Gewone bronlibel	Knolspirea	
Hoogveenglanslibel	Korensla	
Kempense heidelibel	Kranskarwij	
Mercuurwaterjuffer	Kruiptijm	
Speerwaterjuffer	Liggende ereprijs	

Bijlage 5: Soorten met een vrijstelling (Regeling Natuurbescherming)

Zoogdieren		Amfibieën
Aardmuis	Huisspitsmuis	Bruine kikker
Bosmuis	Konijn	Gewone pad
Bunzing	Ondergrondse woelmuis	Kleine watersalamander
Dwergmuis	Ree	Meerkikker
Dwergspitsmuis	Rosse woelmuis	Middelste groenekikker
Egel	Tweekleurige bosspitsmuis	
Gewone bosspitsmuis	Veldmuis	
Haas	Vos	
Hermelijn	Wezel	
	Woelrat	